

แนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

Guidelines for Restoring the Learning Loss of Learners in Schools under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2

พรพิรุณ เพชรรัตน์*, นิพนธ์ วรรณเวช**

Phonphirun Phetcharat*, Nipon Wonnawed**

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Master of Education degree in Educational Administration, Kanchanaburi Rajabhat University

E-mail: Phonphirun@gmail.com*, Wonnawed@gmail.com**

Received: April 23, 2024; Revised: October 15, 2025; Accepted: October 20, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 2) แนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 285 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา และผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสนทนากลุ่ม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านการเสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการยกระดับการจัดการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน และด้านสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษาครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และ 2) แนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา มีดังนี้ 1) ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียนมีแนวทางโดยสถานศึกษาดำเนินการประเมินความถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ด้านการเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางโดยสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการอบรม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาศักยภาพ

*นักศึกษาปริญญาโท, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

**Student in Master of Education Program Educational Administration, Kanchanaburi Rajabhat University

*Corresponding author. E-mail address: Phonphirun@gmail.com

ทักษะ และความรู้ ของครูผู้สอน 3) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 4) ด้านการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษามีแนวทางโดยการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลให้มีคุณภาพ สอดคล้องและครอบคลุม ถูกต้อง 5) ด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตมีแนวทางโดยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับผู้เรียน 6) ด้านการยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และ 7) ด้านการจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจมีแนวทางโดยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

คำสำคัญ: แนวทาง; การฟื้นฟู; ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

Abstract

This research aims to 1) study rehabilitating students' learning loss and 2) develop guidelines for rehabilitating students' learning loss in educational institutions. The research sample comprised 285 school administrators and teachers, selected through stratified sampling by school size. The key informants for the focus group were eight experts selected by purposive sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with content validity ranging from 0.67 to 1.00 and reliability of 0.97. Data analysis included percentages, means, standard deviations, and content analysis.

The research showed that: 1. The operation to restore the students' learning loss in educational institutions in the overall picture and in every aspect, has been implemented at the highest level, ranked by average as follows: Empowering teachers and school administrators; Providing welfare, safety, and building morale and encouragement; Raising the level of learning management using technology systematically and efficiently; Developing a digital media library for open learning and linking educational information; Creating a positive attitude towards learning and good health of students, both physical and mental health; Designing a new learning management process that responds to the context of change and the needs of students; and Creating effective participation in learning management among educational institutions, teachers, parents, communities, and all relevant sectors, respectively. 2. Guidelines for the rehabilitation of students' learning loss in educational institutions are as follows: 1) In terms of designing a new learning management process that responds to the changing context and needs of students, the educational institution conducts an assessment of the learning regression of students. 2) In terms of empowering teachers and school administrators, the guidelines are to support the development of teachers, promote training to develop their own learning management, and

develop teachers' potential, skills, and knowledge. 3) In terms of creating effective participation in learning management among educational institutions, teachers, parents, communities, and all relevant sectors, the guidelines are to create communication and mutual understanding to discuss, exchange information, opinions, and guidelines for rehabilitation. 4) In terms of developing a digital media repository for open learning and linking educational information, the guidelines are to develop a digital media repository that is of quality, consistent, comprehensive, and accurate. 5) In terms of creating a positive attitude towards learning and good health of students, both physical and mental health, the guidelines are to promote meaningful learning for students. 6) In terms of improving learning management by using technology systematically and effectively, there are guidelines for integrating technology into learning management, using a variety of digital media, using online platforms, and using digital tools that attract learners' attention. Moreover, 7) In terms of organizing welfare, safety, and building morale and encouragement, there are guidelines for creating a safe environment, preventing accidents both inside and outside the educational institution.

Keywords: Guidelines; Restoring; Learning Loss of Learners

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการรายงานเกี่ยวกับสมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากลปี พ.ศ. 2563 (International Institute for Management Development: IMD 2020) พบว่าความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมประเทศไทยอยู่ในอันดับ 29 มีอันดับลดลง 4 อันดับ (อันดับที่ 25 ในปี พ.ศ. 2562) โดยมีผลคะแนนรวมที่ลดลงเป็น 76.234 คะแนน จาก 77.233 คะแนน ในปี พ.ศ. 2562 เมื่อพิจารณาคะแนน ที่ประเทศไทยได้รับระยะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2563 พบว่า ประเทศไทยยังคงมีสมรรถนะในการแข่งขันเป็นอันดับ 3 ในอาเซียน รองจาก สิงคโปร์ และมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม ประเทศไทย มีแนวโน้มสมรรถนะที่ลดลงในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา กล่าวคือ จากอันดับความสามารถในการแข่งขันที่ 28 เมื่อปี พ.ศ. 2559 เป็นอันดับ 29 ในปี พ.ศ. 2563 โดยมีอันดับลดลง 1 อันดับ และมีอันดับลดลงจากปีก่อนถึง 4 อันดับ (อันดับ 25 ในปี พ.ศ. 2562) ดังนั้นหน่วยงาน หรือสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ (Office of Education Council, 2021)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ทุกประเทศประสบปัญหา โดยมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน โดยการแพร่ระบาดที่เกิดขึ้นนอกจากจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและวิกฤตเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศแล้ว ยังได้ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศอีกด้วย ประเทศไทยได้ตระหนักถึงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น จึงระดมแนวคิด ศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอแนวทาง ตลอดจนนโยบาย

ในการรับมือกับปัญหาที่ตามมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นั่นคือการเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss) ความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิต ภาวะขาดโภชนาการ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมของผู้เรียนที่เกิดจากการปิดโรงเรียนอย่างไม่มีกำหนดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ที่ต้องใช้การจัดการเรียนการสอนใน 5 รูปแบบ คือ ออนไลน์ (on-line) ออนแฮนด์ (on-hand) ออนดีมานด์ (on-demand) ออนแอร์ (on-air) และ ออนไซต์ (on-site) ซึ่งสลับสับเปลี่ยนกันไปนั้น ประสิทธิภาพและคุณภาพของนักเรียนที่จะได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพน้อยลง ความคาดหวังถึงผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นจึงเป็นไปได้ยาก (Kanchanaburi Primary Educational Service Area 2, 2022, p. 62)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้ที่มีอำนาจในการบริหารจัดการการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาต้องตระหนักปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านของสมรรถนะในการแข่งขันของการศึกษาไทยในเวทีสากล ตลอดจนการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตตามเป้าประสงค์ของแผนการศึกษาชาติ และภาระเร่งด่วนในการบริหารจัดการคือการฟื้นฟูภาวะถดถอยการเรียนรู้ของผู้เรียน อันเนื่องมาจากผลกระทบในการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อให้ผู้เรียนมีภาวะการเรียนรู้ที่พร้อมจะเรียนรู้และพัฒนาต่อไปทั้งทางด้าน ความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิต ภาวะขาดโภชนาการและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมของผู้เรียน (Kuapak, 2022)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องแนวทาง การดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เพื่อต้องการศึกษาแนวทางและสภาพการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยการเรียนรู้ของผู้เรียน และสถานศึกษาว่ามีการดำเนินการมากน้อยเพียงใดและมีแนวทางอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 1,100 คน จากสถานศึกษาจำนวน 101 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 285 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง

ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ที่ค่าระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 2 คนและครูผู้สอน จำนวน 4 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ เกี่ยวกับการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา และคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 จำนวน 3 ข้อ และค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 32 ข้อและค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการสนทนา สร้างประเด็นในการการสนทนากลุ่ม ร่างแบบบันทึกการสนทนา และปรับปรุงแบบบันทึกจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของคำถามและความครอบคลุมของประเด็นพร้อมคำนวณค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า $IOC \geq 0.50$

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทางออนไลน์ จำนวน 285 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 2 คน และครูผู้สอน จำนวน 4 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์การดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกเป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสต์ (Best, 1981, p. 195)

4.3 การวิเคราะห์แนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

แนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านการเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน และด้านสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษาครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา ในภาพรวม

การดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ของผู้เรียนในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนอง บริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	4.52	0.62	มากที่สุด
2. ด้านการเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	4.61	0.51	มากที่สุด
3. ด้านสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษาครู ผู้ปกครอง ชุมชน และ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	4.51	0.62	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	4.55	0.54	มากที่สุด
5. ด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของ ผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	4.55	0.56	มากที่สุด
6. ด้านการยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็น ระบบและมีประสิทธิภาพ	4.61	0.57	มากที่สุด
7. ด้านการจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้าง ขวัญและกำลังใจ	4.61	0.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.56	มากที่สุด

2. ผลการจัดสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 ท่าน รองผู้อำนวยการฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 1 ท่าน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 2 ท่าน และครูผู้สอน จำนวน 4 ท่าน เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสรุปได้ดังนี้ 2.1) ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียนมีแนวทางโดยสถานศึกษาดำเนินการประเมินความถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ 2.2) ด้านการเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางโดยสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาศักยภาพ ทักษะ และความรู้ ของครูผู้สอน 2.3) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีแนวทางโดยการสร้างการสื่อสารและความเข้าใจร่วมกันเพื่อหารือ แลกเปลี่ยน ข้อมูล ความคิดเห็นและแนวทางในการฟื้นฟู 2.4) ด้านการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษามีแนวทางโดยการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลให้มีคุณภาพ สอดคล้องและครอบคลุม ถูกต้อง 2.5) ด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตมีแนวทางโดยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้กับประสบการณ์จริง 2.6) ด้านการยกระดับการจัดการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมีแนวทางโดยผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อดิจิทัลที่หลากหลายใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ และใช้เครื่องมือดิจิทัลที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และ 2.7) ด้านการจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจมีแนวทางโดยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ป้องกันการ

เกิดอุบัติเหตุทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตรวจสอบความปลอดภัยของอาคาร สถานที่ อุปกรณ์การเรียนรู้ มีมาตรการป้องกันอัคคีภัย อุบัติเหตุ และฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุฉุกเฉิน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง เรื่อง แนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ในสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังการเกิดการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 (COVID 19) โดยมีการดำเนินการยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จัดสวัสดิการความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ เสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนากล้องสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษาครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา กาญจนพันธุ์ (Karnjanapun, 2021) ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นการปฏิบัติตามแนวนโยบายภาครัฐ รวมถึงการใช้กลไกความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน ในการดูแลนักเรียน นักศึกษาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดภายใต้สถานการณ์วิกฤติที่เกิดขึ้น คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงการเรียนการสอนได้ การใช้สิ่งที่มีอยู่แล้ว ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้นักเรียนทุกระดับชั้นสามารถเรียนผ่านดาวเทียมได้ การตัดสินใจ นโยบาย อยู่บนพื้นฐานของการสำรวจความต้องการทั้งจากนักเรียน ครู และโรงเรียน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ โชษิตา ศิริมัน (Siriman, 2021) ศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัยแต่ละด้าน ได้ดังนี้

2.1 ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียนในสถานศึกษา มีแนวทางการดำเนินการฟื้นฟู ดังนี้ สถานศึกษาดำเนินการประเมินความถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ และออกแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเชิงรุก (Active learning) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สนับสนุนครูผู้สอนให้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ออกแบบและปรับใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ สร้างเครือข่าย

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ดังที่ กฤติยา อริยา (Ariya, 2016, p. 76) ที่กล่าวว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่เป็นระบบที่นำมาใช้ในการศึกษาความต้องการของผู้เรียนและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยแก้ไขปัญหการจัดการการเรียนรู้ได้ เช่นเดียวกับ สลิสนา ภูมิพาณิชย์ (Poompanich, 2017, p. 90) ที่กล่าวว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ของครู อย่างมีระบบ มีการวิเคราะห์สถานการณ์ในการเรียนรู้ทั้งผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร เทคนิควิธีสอน สื่อ และการประเมินผล

2.2 ด้านการเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทางการดำเนินการฟื้นฟู ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาศักยภาพทักษะ และความรู้ ของครูผู้สอน สนับสนุนทรัพยากรและเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาระบบเทคโนโลยีให้พร้อมในการดำเนินการ และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการอบรมพัฒนาผู้บริหาร เกี่ยวกับการบริหารจัดการ สถานศึกษา ในภาวะวิกฤต พัฒนาทักษะการนำ และ การบริหารคน พัฒนาทักษะการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาตามที่ มารุต พัฒนาผล (Patphol, 2014, pp. 577-578) นำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพไว้ว่าควรมุ่งเน้นการบูรณาการเข้าไปกับงานประจำ ให้ครูมองไปที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับ พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (Siridhrungsri, 2014, pp. 10-11) นำเสนอแนวคิดว่าครูเป็นผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และรับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีองค์กรทำหน้าที่ด้านพัฒนาครูเป็นการเฉพาะ มีคู่มือการพัฒนาให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองตามความต้องการในแต่ละปี

2.3 ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางการดำเนินการฟื้นฟู ดังนี้ สร้างการสื่อสารและความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นและแนวทางในการฟื้นฟู การเรียนรู้และสร้างความเข้าใจร่วม เกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการแก้ไขส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ ของบุตรหลาน และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนระหว่างสถานศึกษา กับองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อระดมทรัพยากร และความช่วยเหลือมาสนับสนุนการฟื้นฟูการเรียนรู้ ดังที่ กอบกฤษ การครคิด (Kankunkid, 2018, p. 24) ที่กล่าวว่า การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เป็นการให้บุคคลต่าง ๆ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน และสถานประกอบการ ในชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตั้งแต่เรื่องการตัดสินใจ การดำเนินงานต่าง ๆ การมีบทบาทสำคัญ ในกิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดขึ้น เพื่อร่วมกันแก้ไข และพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุ ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ เช่นเดียวกับ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (Phuangsomjit, 2017) ได้นำเสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ 2 ทาง โดยการสร้างความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์โดยการเชิญให้คนในชุมชน เข้ามาสู่โรงเรียน

2.4 ด้านการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา มีแนวทางการดำเนินการฟื้นฟู ดังนี้ พัฒนากลังสื่อดิจิทัลให้มีคุณภาพ สอดคล้องและครอบคลุม

ถูกต้อง ตามหลักสูตรแกนกลาง สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็น นำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและดึงดูดความสนใจ พัฒนาระบบการจัดคลังสื่อดิจิทัลให้มีระบบสืบค้นที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้งานคลังสื่อดิจิทัล ฝึกอบรม เกี่ยวกับการใช้คลังสื่อดิจิทัล ในชั้นเรียนแนะนำวิธีการ ผสานรวมคลังสื่อดิจิทัล เข้ากับแผนการสอน ส่งเสริมการใช้คลังสื่อดิจิทัล เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ดังที่ อนันต์ วรดิติพงศ์ (Voratitipong, 2017, pp. 14-25) ที่นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของดิจิทัลเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาว่าจะช่วยพัฒนากระบวนการสอนให้กับครู/อาจารย์มีการเปลี่ยนแปลง การสอนอย่างมีนัยสำคัญ ครู/อาจารย์หลายคนสามารถพัฒนามุ่งเน้นวิธีการสอนที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งช่วยสนับสนุนให้นักเรียนพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนที่อยู่ต่างพื้นที่กันได้เรียนจากครูคนเดียวกันในเวลาเดียวกันกับห้องเรียนอื่น ๆ ได้ เช่นเดียวกับ มาลีสา ดุลย์ชาติ (Doonchad, 2017, p. 8) ที่กล่าวว่า สื่อดิจิทัลคือ สื่อที่มีการนำข้อความ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียง และวิดีโอ เป็นต้น มาประกอบและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์ ใ้การใช้งาน โดยอาศัยเทคโนโลยีความเจริญก้าวหน้าด้านคอมพิวเตอร์กราฟิก นอกจากนี้ยังสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างบุคคลกับบุคคล และบุคคลกับหน่วยงานในลักษณะของเครือข่ายความสัมพันธ์ในสังคม (social network) คือ ทุกฝ่ายสามารถรู้จักเรียนรู้ รับฟังและเสนอข้อมูลได้ตรงตามความต้องการของแต่ละฝ่ายผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีรองรับและยังสามารถต่อยอดสู่การบริหารภายในหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับ เมธาวัลย์ วิพัฒน์ครุฑ และมัทนา วังถนอมศักดิ์ (Wipatkut and Wangthanomsak, 2024) นำเสนอมาตรการการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) สร้างคลังสื่อของโรงเรียน โดยให้ครูผู้สอนสามารถอัปโหลดแผนการเรียนรู้ ผลงานการปฏิบัติงานและตัวอย่างคลิปวิดีโอการเรียนการสอน เพื่อเป็นแบบอย่างให้ครูท่านอื่นได้เรียนรู้และสะดวกต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดอบรมการใช้โปรแกรมต่าง ๆ เช่น Canva พร้อมสาธิต การสร้างโปรเจกต์ไว้สำหรับทำงานร่วมกัน, การใช้โปรแกรมการวัดประเมินผลที่สามารถแชร์ข้อมูลร่วมกันได้ โดยให้ครูที่มีความชำนาญคอยให้ความช่วยเหลือและวิทยากรในการแนะนำการใช้ข้อมูลสารสนเทศ 3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนรู้และการจัดการแข่งขันประกวดสื่อและนวัตกรรมที่น่าสนใจ พร้อมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางในการผลิตสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.5 ด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต มีแนวทางการดำเนินการฟื้นฟู ดังนี้ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ลงมือทำ เชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้กับประสบการณ์จริง และชีวิตจริงสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้รู้สึกสบายใจ กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำผิดพลาด ครู และ เพื่อน ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ส่งเสริม ลดการกลั่นแกล้ง การล้อเลียน การแข่งขันที่ไม่ดี ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนออกกำลังกาย เล่นกีฬา ทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ ดังที่ อนุชา ชำนาญมนต์ (Chamnanmon, 2017, p. 8) ที่กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกความคิดหรือ ความเชื่อ และแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคล เป็นปฏิกิริยาตอบโต้ตอบ โดยการประมาณค่าว่าชอบหรือไม่ชอบ อันจะส่งผลกระทบต่อ การตอบสนองของบุคคลในเชิงบวกหรือ เชิงลบต่อบุคคล สิ่งของ และสถานการณ์ในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ และทัศนคตินั้นสามารถที่จะรู้

หรือถูกตีความได้จากสิ่งที่คนพูดออกมาอย่างไม่เป็นทางการ หรือจากการสำรวจที่เป็นทางการ หรือจากพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้น เช่นเดียวกับ เพ็ญพักตร์ พลายนคง (Plaikong, 2018, p. 31) นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการก่อตัวและการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติไว้ว่าทัศนคติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลที่เกิดขึ้นมาจากภายในตัวบุคคล เป็นลักษณะของการจัดระเบียบแนวความคิด ความเชื่อ อุปนิสัย และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเสมอ แล้วมีการประเมินทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามาสัมผัสอยู่ตลอดเวลา เป็นโครงสร้างที่สลับซับซ้อนกว่าจะพัฒนาก่อตัวขึ้นมาเป็นทัศนคติได้ ก็ต้องได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการหลายทางด้วยกัน

2.6 ด้านการยกระดับการจัดการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีแนวทางการดำเนินการฟื้นฟู ดังนี้ ผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อดิจิทัลที่หลากหลายใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ และใช้เครื่องมือดิจิทัลที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทักษะด้านดิจิทัลของผู้เรียน ฝึกการใช้เทคโนโลยีเพื่อการค้นคว้าหาข้อมูล ส่งเสริมการเรียนรู้รูปแบบออนไลน์ (e-learning) และพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู สนับสนุนการอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานเทคโนโลยี ใช้เครื่องมือดิจิทัลในการวัดและประเมินผล ดังที่ ชโรชินี ชัยมินทร์ (Chaimin, 2021, p. 41) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นการนำเอาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอน และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับ สุนิตย์ดา เย็นทั่ว (Yentour, 2017, pp. 29-33) นำเสนอเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนรู้ โดยทั่วไปแล้วเทคโนโลยีจะใช้ในการเรียนการสอนใน 3 ลักษณะ ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี และการเรียนรู้ไปกับเทคโนโลยี

2.7 ด้านการจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ มีแนวทางการดำเนินการฟื้นฟู ดังนี้ สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตรวจสอบความปลอดภัยของอาคาร สถานที่ อุปกรณ์การเรียนรู้ มีมาตรการป้องกันอัคคีภัย อุบัติเหตุ และฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุฉุกเฉิน จัดสวัสดิการที่เพียงพอ อาหารกลางวันครบถ้วนทุกคน มีความปลอดภัยและอาหารมีคุณภาพครบ 5 หมู่ รองรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น อาหารมังสวิรัต และดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน และครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการเข้าถึงบริการปรึกษานักจิตวิทยาได้สะดวก ดังที่ มาลีสา ดุลย์ชาติ (Doonchad, 2017, p. 10) กล่าวว่า ขวัญและกำลังใจเป็นความมุ่งมั่นในการทุ่มเทกำลังกายและแรงใจต่องานที่ทำเพื่อความก้าวหน้าของงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่นเดียวกับ กนกวลี สุขปลั่ง (Sukphlang, 2017, p. 18) ที่กล่าวว่าขวัญและกำลังใจคือพฤติกรรมที่แสดงออกภายใต้สภาพแวดล้อมหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจากสภาวะจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งจะบ่งบอกถึงความตั้งใจ ความกระตือรือร้น และความร่วมมือในการปฏิบัติงานอันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของงาน เช่นเดียวกับ นินทร์ลดา ปานเย็น (Panyuen, 2017, p. 45) ที่นำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างขวัญและกำลังใจของวูม (Vroom) ว่ามีผลต่อการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากสิ่งที่เขาคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นกับครู อาจเป็นรางวัลหรือการลงโทษก็ได้ ดังนั้น การที่จะทำความเข้าใจเรื่อง การจูงใจจำเป็นต้องคำนึงถึงการรับรู้ของปัจเจกบุคคล ว่าเขาทำสิ่งนี้แล้วจะคุ้มหรือไม่ ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนจะมีความคาดหวังไม่เท่ากัน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำทฤษฎีความคาดหวัง

ของวรม ไปวิเคราะห์การทำงานของครูได้หากครูมีความต้องการหรือความคาดหวังสูงและได้รับการตอบสนองระดับขวัญและกำลังใจที่สูงไปด้วย จึงสรุปได้ว่าแรงจูงใจเป็นตัวขับเคลื่อนให้กระทำพฤติกรรมที่แสดงออกมาของกลุ่มหรือส่วนบุคคลนั้นจะสะท้อนว่าพวกเขามีขวัญและกำลังใจดีหรือไม่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ในสถานศึกษา ได้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้อย่างจริงจัง ดำเนินการประเมินสมรรถนะพื้นฐานของผู้เรียน ทั้งด้านการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และคณิตศาสตร์ ใช้แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อระบุจุดอ่อนเฉพาะรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียน (Student Learning Profile) เพื่อใช้วางแผนช่วยเหลืออย่างตรงจุด

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีดิจิทัล และการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตในยุควิถีใหม่ เพื่อให้รู้และเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลง นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในมิติต่าง ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามมาตรการการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบผลการปฏิบัติและเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาแนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่

ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน

การนำแนวคิด Design Thinking และ Personalized Learning มาประยุกต์ใช้ เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะของผู้เรียน และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา

การพัฒนาแบบ Coaching และ Mentoring เพื่อสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Transformational Leadership) ควบคู่กับการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

การประยุกต์ใช้แนวคิด การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-Based Education Management) และ การมีส่วนร่วมเชิงสร้างสรรค์ (Collaborative Participation) เพื่อเชื่อมโยงบทบาทของสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ให้ร่วมกันออกแบบ สนับสนุน และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อบริบทและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ด้านการพัฒนากล้องดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

การนำแนวคิด Open Educational Resources (OER) และ Digital Learning Ecosystem มาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างคลังสื่อการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

ด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

การบูรณาการแนวคิด Positive Education และ Social Emotional Learning (SEL) เพื่อส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ การรู้จักตนเอง การจัดการอารมณ์ และการสร้างแรงจูงใจภายใน ควบคู่กับการดูแลสุขภาพกายและจิตให้สมดุล

ด้านการยกระดับการจัดการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

การประยุกต์ใช้แนวคิด Digital Transformation in Education และ Learning Management System (LMS) เพื่อพัฒนาโครงสร้างการจัดการเรียนรู้ให้มีความเป็นระบบ เชื่อมโยงข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยออกแบบ บริหาร และประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ด้านการจัดสวัสดิการความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ

เสริมสร้างสภาวะทางจิตใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการทำงานซึ่งเป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นได้แต่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมาในรูปความรู้สึก มีผลต่อการปฏิบัติงานจากสภาวะจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งจะบ่งบอกถึงความตั้งใจ ความกระตือรือร้น และความร่วมมือในการปฏิบัติงานอันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของงาน

เอกสารอ้างอิง

- Ariya, K. (2016). *A development of an instructional model based-on differentiated instruction approach to enhance the ability of learning management design of 21st century for student teachers Rajabhat University*. (Doctoral of Education Thesis). Naresuan University, Faculty of Education, Program in Curriculum and Instruction. (In Thai)
- Best, John W. (1981). *Research in Education*. 3rd ed. Englewood cliffs, New Jersey: Prentice. Hall Inc.
- Chaimin, C. (2021). *Development of educational technology administration model according to school library standard for small school under the Office of the Basic Education Commission*. (Doctoral of Philosophy Thesis). Naresuan University, Faculty of Education, Program in Educational Technology and Communications. (In Thai)
- Chamnanmon, A. (2017). A model of school administration in Coronavirus disease 2019 crisis under Bangkok Metropolitan Administration. *Rajapark Journal*, 47(16), 439-454. (In Thai)
- Doonchad, M. (2017). *Morale and willpower in work performance of teachers in school under Bang Khen District Office (network 19), Bangkok Metropolitan Administration*. (Master of Education Thesis). Sukhothai Thammathirat Open University, School of Educational Studies, Program in Educational Administration. (In Thai)
- Kanchanaburi Primary Educational Service Area 2. (2022). *Action Plan Report for Fiscal Year 2022*. Kanchanaburi: Author. (In Thai)
- Kankunkid, K. (2018). *A study of community participation in educational management of schools under Rayong Primary Educational Service Area Office 1*. (Master of Education Thesis). Burapha University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (In Thai)
- Karnjanapun, R. (2021). School administration in the crisis situation of the Coronavirus 2019 (COVID-19). *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 10(1), 545-556. (In Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Kuapak, J. (2022). *The personnel potential development guidelines of supporting staff of Rajamangala University of Technology Rattanakosin*. (Master of Arts Thesis). Silpakorn University, Faculty of Management Science, Program in Public and Private Management. (In Thai)
- Office of Education Council. (2021). *Guideline for equal and effective education recovery from COVID-19 situation*. Bangkok: Prikwan Graphic. (In Thai)
- Panyuen, N. (2017). *Morale in job performance of teachers in municipal schools under Yala City Municipality*. (Master of Education Independent Study). Yala Rajabhat University, Graduate School, Program in Educational Administration. (In Thai)

- Patphol, M. (2014). *Learning management to enhance cognitive skills and happiness in learning*. (2nd ed.). Bangkok: Charansanitwong Printing. (In Thai)
- Phuangsomjit, C. (2017). Professional learning community and guidelines for application in educational institutions. *STOU Education Journal*, 10(1), 34-41. (In Thai)
- Plaikong, P. (2018). *Guideline of the use digital media for teaching and learning in social studies courses religion and culture of secondary school teachers in Phetchaburi Province*. (Master of Education Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Faculty of Education, Program in Buddhist Educational Administration. (In Thai)
- Poompanich, S. (2017). *The development of curriculum to enhance learning design competence on coaching and mentoring for municipalities teachers*. (Doctoral of Education Thesis). Naresuan University, Faculty of Education, Program in Curriculum and Instruction. (In Thai)
- Siridhrungsri, P. (2014). *Improvement of Thai teachers' quality in 21st century*. Bangkok: Office of Promotion of the Learning Society and the Quality of Youth. (In Thai)
- Siriman, C. (2021). *School administration skills in the COVID-19 crisis of educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office 31*. 8th National Academic Meeting (NMCCON 2021) on 27th March 2021. Nakhonratchasima College. (In Thai)
- Sukphlang, K. (2017). *Relationship between transformational leadership of administrators and work morale of teachers under Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office*. (Master of Education Thesis). Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Graduate School, Program in Educational Administration. (In Thai)
- Voratitipong, A. (2017). *The study of digital technology model for Education Basic Education*. (Doctoral of Philosophy Thesis). King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Faculty of Technical Education, Program in Information and Communication Technology for Education. (In Thai)
- Wipatkhut, M., and Wangthanomsak, M. (2024). The development guidelines of learning loss recovery in Pracha-Uppathum School. *Journal of Educational Administration, Silpakorn University*, (15)1, 31-44. (In Thai)
- Yentour, S. (2017). *Development of instructional system for novel and adaptive thinking skills development by using information communication and technology for teacher students, Rambhai Barni Rajabhat University*. (Doctoral of Philosophy Thesis), Burapha University, Faculty of Education, Program in Educational Technology. (In Thai)